

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 " — "
Negyed évre	1 " 50 "
Egyes szám ára	6 "
Külföldre egy évre	8 " — "

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr, s minden egyszeri közlés
után 30 kr bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyiltér” rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SOMLYÓN:

Móricz Gyula szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyiltéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld” 1884. évi folyamára.

A „Székelyföld” című közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Előfizetések elfogadtatnak Kézdi-Vásárhelytt a kiadó-hivatalban, Csik-Szeredán Szabó Albert könyvnyomdájában. Az előfizetési pénzek vidékről — legelőszőrűben posta-utalvánnyal — Kézdi-Vásárhelyre, lapunk kiadó-hivatalába küldendők.

A „Székelyföld” kiadó-hivatala.

A királyi táblák.

A kir. táblák kérdése igen érdekes kérdés. Smanap, midőn az erdélyi tábla székhelyének ügye per jogi újításokkal áll szoros összefüggésben: e kérdés kétszeresen fontosá válik. Hiszen nem is oly régen, alig 4—5 évetörtént, hogy a „Magyar Polgár” s még inkább a kolozsvári ügyvédi kamara vezércikkeiben, miniszteriális felterjesztésekben hangoztatták annak szükségét, hogy a kir. ítélő tábla Maros-Vásárhelyről Kolozsvárra tétessék át. Indo-

kolták ezt — úgy, a hogy — Kolozsvár intelligenciájának nagy számával, a lakosság szerfelett való szaporodásával, a kir. egyetemmel, a város nagy kereskedelmi forgalmával és azon statisztikailag kimutatott hiteles számokkal, hogy az az országrész, hol Kolozsvár képezne központot, minő nagy contingensét szolgáltatja a táblához recurrált pereknek.

De azért a dolog maradt a status quo ante-ban. És ez igen jól is volt úgy akkor. A ki tudja, hogy micsoda nagy apparatus az, a mit kir. ítélő táblának neveznek. már akár annak helyiségeit, akár bíráit, elnökeit, segéd és kezelő személyzetét tekintve, s a ki tudja, hogy ennek a kir. táblának Maros-Vásárhelytt kényelmes, nagy, önálló épülete van, hogy Kolozsvár aranyért sem tudna egy épületet adni annak számára; a ki számolt a kolozsvári szűk lakásviszonyokkal, a piacon és vendéglői élet drágaságával, puczos és költséges társadalmi életével; a ki meg gondolta, hogy a régi Erdélyország határszéle Kolozsvártól csakugyan alig egy kis ugrás, hogy tehát Maros-Vásárhely, mint geográfiai központja Erdélynek, csakugyan előnyösebb székhelye a kir. táblának úgy a jogkereső publikum érdekeit tekintve, mint az igazságügyi politika parancs-szavát hallgatva: beláthatta jó előre, hogy az az egész nagy hü-hó eredményre nem vezethet. Mert csak azért tenni 50—60 ezer forint áthurezolkodási költséget, hogy a kir. tábla Kolozsvárt legyen és nem Maros-Vásárhelytt, egy kissé

igen bőkezű gazdálkodás színét hordaná magán.

Ez akkor volt, s ismétlem, jól volt úgy.

De ma már más szint fog öltetni a dolog. Ha testet nyer a gondolat, a perlekedésnek a szóbeliség- és közvetlenségre alapított gondolata; ha tehát a magyar civil perrendtartás organikus változáson vitetik keresztül s annak folytán az első folyamodási törvényszékek előtt is az írásbeliség eltöröltetik s a másod instantialis forum is bevonatik ezen újítás keretébe, a minek pedig meg kell történni, ha a régi perrend gyökeresen átalakul: akkor beáll a másik szükség is, mely elől kitérni nem lehet, t. i. a királyi ítélő táblák decentralizációjának szükséges volta.

Arról meg vagyok győződve, hogy míg a tárgyilagossá per jog változást nem lát, nem lát változást a marosvásárhelyi ítélő tábla székhelye sem.

A szóbeliség, nyilvánosság és közvetlenség proklamálásával azonban látni fog vagy részben, vagy egészben. Bővebb bizonyítgatás nélkül is belátható, hogy a táblák decentralizációja Erdélynek egynél több, ugynevezett kerületi táblát fog juttatni. Épen azon perrendi okok, melyek a kerületi táblák létesítésének alapul fektűznek, indokolják, hogy Erdély, ez a nagy geográfiai terület, több kerületi táblát nyerjen. Egy tábla még akkora személyzettel sem exequalhatná egy oly nagy vidék pereit az újítás gondolatának megfelelő

alapossággal, de meg egy tábla jurisdikeziójához fordulni az egész Erdély perlekedő publikumának, e közönség vagyoni érdekeivel ellenkezik s a mellett időrablással s pernyújtással fogna járn.

Igy aztán kérdésessé válik a két kerületi tábla székhelye; s kérdésessé, ha vajjon az igazságügyi politika, ama respektusnak, melylyel M.-Vásárhely, mint a székelyek anya- és fővárosa iránt, annak szép multja folytán mindenki viselkedik, feláldozhatná-e ama szükségességet, hogy a két ítélő tábla Erdélyben geográfiailag is, a helyi viszonyokra való tekintettel is helyesen, arányosan és észszerűen osztassék fel! Ha ahoz nem szólunk is, hogy Kolozsvár és M.-Vásárhely egyaránt concurrálván most már a kerületi tábláért, e kettő között prioritás melyiknek adassék, azt, hogy Erdélynek ama vonalrésze, mely a szászok földje név alatt ismeretes, Brassó város székhelylye egy kerületi táblát nyerjen, mindenesetre szükségesnek tartjuk. Hihető, hogy ugyanazon indokok, melyek a harmadik egyetemnek Pozsonyban leendő elhelyezése indoklásául a lapokban már többször szellőztettek, kiviendik, hogy Brassó székhelye lesz az egyik kerületi táblának. No, és ez esetben nagyon lehető, hogy M.-Vásárhely, mint kerületi táblai székhely, nem leendő alkalmas! Egyszer, mivel szerfelett közel fektűdnék Kolozsvárhoz, a melynek pedig kerületi táblát juttatni

A „Székelyföld” tárczája.

A tudós és a tudatlan.

A tudós.

Beszélj, fiam: mi életet ad neked:
Vig czimborák között ha száll idő;
A karcsu leányt ha átölelheted
S égő csókokkal elborítod őt?
Szólj, hát eszedbe sohsem jutta még:
Vig czimbora és bor hogy mitsem ér,
S a lány szerelme szülő buborék, —
Bármelyikért csalódnai, drága bér...
És tudva azt, nem borult lelked el,
Hogy halva légy ma, holnap senki már
Neved se tudja, enyészet fed el, —
Igy semmiért csak élni, vajmi kár...?
Tanulj, fiam, tanulj, azt mondom én,
Im itt a könyv, vedd, kutasd titkait,
S meglásd, hogy e czudar kis sárteken
Csak a tudás az, a mi boldogít!
Tanulj tehát, vess egybe éjt, napot;
Türd el, ha kin s nyomor száll ellened;
Magasba törj! hol a babért kapod,
S mint halhatatlan, ragyog majd neved!

A tudatlan.

Öreg tudós, csapd falhoz könyveid,
En egyszerűn csak ezt mondom neked!
Beljök ölted drága éveid,
Miattok ily silány agg életed;
S tán a haszon belőlük, mondcsa csak,
A hír, dicsőség, magasztaltatás?
Hogy majd, ha meghalsz, neved fönmarad, —
Megérdemelt ez annyi — koplalást...?
Nem kell nekem ily üres, hiu fény,
Inkább vig élet s pajkos czimborák!
Lánykám ölen vagyok csak boldog én,
Ha csókolhatom ajka bibeát!
Nem kell a könyved! tudás? mit nekem?
Batkát sem adok ismereteidér;
Egy percznyi élet s egy csöpp szerelem
Örök hírednél százszor többet ér!...

Gödri Ferencz.

Rejtélyes égi testek.

(IV-dik séta a világok kertjében.)

(Polytátás.)

A hyperbolikus sebesség ily kiváló jelentősége mellett szükséges vele közelebbről megismerkedni.

A bolygók mozgását a nap körül két

erő okozza; az egyik a nap vonzereje, a másik azon lökés (impulsus), melyet a bolygó, mozgása kezdetén, vagy közvetlenül a Mindenható kezétől, vagy talán egy akkora hozzá közel álló test vonzásától kapott. Ezen kezdősebességtől függ az, hogy a bolygó pályája tökéletes kör-, elliptikus, parabolikus vagy hyperbolikus alakot ölt-e? A számtalan lehetséges sebesség közül, mit egy test kaphat, csak egyetlen egy idézi elő a kört és szintén csak egyetlen egy a parabolát, míg ellenben ellipsist vagy hyperbolát eszközöl sebesség számtalan van. Ezért oly csekély a valószínűség arra nézve, hogy valamely test vagy körben vagy parabolában mozogjon, s valóban eddigél ilyen példa a természetben nem is észleltetett. Az ellipsis úgy mondva az egyedül uralkodó pálya-alak, mert ehhez valamely más test leggyengébb vonzása is elégséges, míg a hyperbola oly sebességet igényel, mely bizonyos határt túlhalad. Innen van, hogy eddigél csupán két hyperbolikus pálya ismeretes és pedig az 1779. és 1824. évi üstökösöké; ámbar az ebbeli észleletek még mindig némi kételyt hagynak fenn s így ép oly valószínű, hogy e pályák csak nagyon excentrikus ellipsisek. A mi földünk például másodpercenként 439 mértföldet

tevő kezdősebességgel tökéletes körben, 585 mf. kezdősebességgel parabolikus és az ezt túlhaladással hyperbolikus pályában mozog; de mivel örökös futását 428 mf.-del kezdette meg, a mennyit napközben (perihel) most is halad, ezért pályája elliptikus alakot öltött igen csekély excentricitással.

Mint ebből láthatni, földünk kezdősebessége csak mintegy 1 1/2 mf.-del maradt a parabolikus sebesség határa mögött; ha ezen határt, mitől nem volt oly igen messze, eléri vagy épen túlhaladja, úgy a parabolikus vagy hyperbolikus görbe vonalak végtelen ágaiban mindig távozott volna a naptól s ahhoz soha többé vissza nem tért volna. Minő sors, minő változatos jövő érte volna mindkét esetben lakóival együtt!

Schiaparelli tehát azon okból, mert naprendszerünkben a hyperbolikus pályák kizárva vannak, némely meteorok még is — föltéve, hogy az észleleteknél hibák elő nem fordultak — ilyenmő sebességét mutatnak: a kérdéses légkövek és vastömegek hazáját az állócsillagok világában keresi, s így azok a világűr minden tájáról jönnének mihozzánk, mint a mindenség hírnökei, tudunkra adandók, hogy az anyag mindenütt azonos azzal, a miből ők alkotva

kell; másodsor mivel Erdély többi nagyobb részének érdekeit a mult pietásának feláldozni nem lehet.

Kolozsvárnak kell kerületi tábla ugyanazon alapokon, melyekkel a kir. itélő táblát némelyek odaítélték annak, s mely indokok alaposágát könnyen beláthatni; Erdély más felének pedig kell a helyes arányért, de meg más tekintetekből is.

Brassó, mi türes-tagadás, nemzeti fészkelődések központja ma is, és központja egy még nyíltan nem formulázott, de világosan ismert aspirationnak a szomszédos kis álladalom részéről. E nemzetiségi fészkelődések és aspiratiók illő responsuma a magyar kormány oly átgondolt, nyílt és férfias cselekedete lehet csupán, mint a minő a kerületi tábla odaitélése volna, melynek politikailag, igazságügyileg és társadalmilag akkora nagy missiója lenne itt: a békés, munkásságos mindennapi élet dolgai között terjeszteni a magyar állam-eszme uralmát, ismertté tenni a magyar faj kitűnő sajátosságait és számos erényét, s főleg egy nagy számú magyar hivatalnoki testület beültetése által a nemzetiségi törekvések élet kicsorbitani!

Nem oly kicsiny okok, melyeket a kerületi tábla odaitélésénél negligálni lehetne, s főleg nem akkor, ha hozzá vesszük, hogy itt a határszéli vármegyéken nincs egy város, mely több előnyt ajánlhatna, mint emez.

Sajgó.

Ő felsége — mint a Bud. Corr. írja — e hó 22-én huzamosabb tartózkodásra Budapestre jő. A király az új opera megnyitásán — mely most már végleges elhatározás szerint e hó 27-én lesz — meg fog jelenni. A szeptember 25-kére egybehívott országgyűlés ünnepélyes megnyitása ezuttal nem mindjárt a szokásos három előkészítő nap után, vasárnap, hanem csak hétfőn, e hó 29-én fog megtörténni a királyi vár-lakban; ő felsége az említett napon trónbeszéddel nyitja meg az országgyűlést.

A három császár — Ferencz József, Vilmos és III. Sándor — találkozására megtörtént. Uralkodónk és Vilmos császár hétfőn érkeztek Skiernievíczbe, hol az orosz császár várta őket. Ott voltak az uralkodók kíséretében: Kálnoky gr., Bismarck hg. és Giers. Mint a lapokból kivehető, megbeszél-

vannak... Ez elég világos volna, ha minden kétséget kizárna, azaz: ha a kérdőjelek még mindig oly nagy bőségben nem szerepelnének; azonban még sok időbe kerülhet, míg a viszony a bizonyos és a kérdéses között jobbra fordulandó, kivált midőn némely új tapasztalat a kérdést még bonyolultabbá teszi. Ilyen az 1868-ik év január 30-án Plutusk és Ostrolenka között előfordult légköhullás vizsgálati eredménye.

Ezen tüneményt egy fényes tűzgömb megjelenése előzte meg, mely szikrákat szórva, Némethon keleti részein látható vala; felvillanása 23, szétrobbanása pedig 5 földr. mf. magasságban ment végbe. Nagymennyiségű kö hullott le s a nagyobb darabok közül három 9, 8 és 1 $\frac{1}{4}$ fontot nyomott. Az utóbbi a bécsi cs. k. udvari ásvány-kabinet birtokába ment át; fajsúlya 366, s minden oldalról $\frac{1}{10}$ vonal vastagságú olvadt kéreggel van bevonva; de, mi leglényegesebb a dologban, alakja egy szilárd hegykőzet töredékére vall, mely világosan mutatja, hogy a széttörés a lehullás előtt jó hosszú idővel ment végbe. Haidinger, híres természetbúvár, állíthatni véli, hogy a szó alatti töredék csak igen kicsiny, jelentéktelen részét teszi egy igen nagy hegytömegnek, mely a maga részéről ismét csak töredékét képezte

lész tárgyát a béke biztosítása képezte. Az uralkodók szívélyes bucsuvétel után szerdán váltak meg egymástól.

Nagy Péter. 1819—1884.

Csaknem váratlanul jött a hír, hogy Nagy Péter erdélyi ref. püspök kedden szízhüdésben meghalt. Váratlanul, mert a 65 éves férfi még nem régiben erőteljes, ruganyos kedélyű, munkás ember volt s csak a legutóbbi időben átélt viszontagságok és családját ért sorscsapások törték meg erejét és egészségét. Leányának, Szabó Samu kolozsvári tanár nejének, majd két unokájának súlyos betegsége nehéz bánattal töltötte el a jeles férfit. A keresztény önmegadás legpéldászerűbb türelmével viselte a csapást, de az erőslélek nem képes uralkodni a gyöngö test felett. Végre kedden éjjel kiszüvedett.

A hazai ref. egyház nagy veszteséget szenvedett halálával. Rövid idő alatt három nagy férfialt meg a protestáns egyháznak: Székács József a nagy szónok, Török Pál a budapesti ref. egyház jeles püspöke és most Nagy Péter az erdélyi ref. egyház püspöke, ki úgy az egyházi szónoklat, mint az irodalom terén igen kiváló helyet foglalt el. Különösen mint szónok volt nagy s ország-szerzte nagy hírnek és tekintélynek örvendett. Széleskörű európai műveltsége, példányszerű jelleme, nemességyszerűsége, finom modora, nem affektált, de őszinte, természetes szerénysége minden körben tisztelettel és becsüléssel párosult szeretetet vívtak ki számára s egyuttal e tulajdonságai egyházának életében befolyásos szerepet biztosítottak neki. Nagy Péter, kit a nép, nagy szónoki tehetségénél fogva „aranyaszájú Nagy Péter“-nek hívták, 1841. óta rendes papja volt Kolozsvárnak; 1861-ben pedig püspöknek választották.

Halála nagy részvétet keltett ország-szerzte, de különösen az erdélyi részekben. Ravatalát neje, szül. Wesselényi Krisztina bárónő, e ritka műveltségű, tiszteletreméltó matróna, fia dr. Nagy József, Kolozsmegye főorvosa, veje Szabó Samu tanár és rokonai állták körül.

Az elhunyt életrajzát röviden a következőkben adjuk:

Nagy Péter 1819. ápril 22-én született Kolozsvárra. Atyja kolozsvári polgár volt; vagyonos nem volt, de fiában felismervén a tehetséget, örömet költött tanítására. A kolozsvári főiskolában Nagy Péter husz éves koráig kitűnő eredménnyel elvégezte a középiskolát s a jogi, bölcsészeti és theologiai tanulmányot. Tanárai és tanulóitársai egyaránt szerették s alig lépett ki az iskolából, már 1839. decz. 27-én megválasztották Ko-

lozsvárra segédpapnak. Rövid idő mulva 1841. június havában már rendes pappá választották. Régi vágya volt meglátogatni a külföldi egyetemeket; de mielőtt azt valószínűs szigorlatot tett a kolozsvári, marosvásárhelyi és n.enyedi főiskolákban. 1842-ben pappá szentelték a marosvásárhelyi közsinaton s még ez évben a göttingai egyetemre ment egy évre. Visszatérte után azonban beteg lett s csak 1844. tavaszán foglalta el hivatalát. Az egyházi főtanács 1846-ban a kolozsvári ref. főiskolához kinevezte a természettudományok segédtanárává. Midőn a szabadságharc kitört, Nagy Pétert mint jeles vegyész megbízta a magyar kormány egy gyutacs-gyár vezetésével. 1848. őszén azonban több honfitársával együtt Urbán fogságába került s Nagy-Szebenbe vitetett, honnan csak 1849-ben szabadult meg, midőn Bem tábornok Nagy-Szeben bevette. Még ez évben vette nőül Nagy Péter Wesselényi Krisztina bárónőt. A forradalom után Nagy Péter visszatért Kolozsvárra. 1850-ben a főkonzisztórium Nagy Pétert meghagyván Kolozsvár rendes papjának, kinevezte e mellett a természettudományok rendes tanárának a ref. főiskolához s ez állásában működött 1855-ig. A természettudományok mindig kedvencz tárgyait képezték Nagy Péternek s tanítványai is meg tudta kedvelni azokat. 1855. után a kolozsvári theologiai szemináriumhoz az egyházi főtanács őt nevezte ki a gyakorlati theologia tanárává s Nagy Péter hét éven át működött itt a leg-szebb sikerrel; itt képezte ki magát az ország egyik legjobb szónokává s tanítványai határtalan lelkesedéssel és szeretettel vették körül. A theologiai szemináriumot 1862. évi szeptember 1-én áttették Nagy-Enyedre s ekkor Nagy Péter Kolozsvárt maradt, meg akarván tartani itt viselt papi hivatalát. Az erdélyi szuperintendentia 1864-ben köz-főjegyzőjévé választotta a püspökségre való következőzés jogával. Midőn aztán 1866. ápril 22-én elődje Bodola Sámuel elhunyt, az ottani másfélszázados szokás szerint minden választás mellőzésével a köz-főjegyző, Nagy Péter lett püspökké. A király megerősítette ez állásában s a királyi tanácsosi címet is adományozván hozzá, Nagy Péter Erdélynek harminczhatodik református püspökévé lett. Nagy Péter nem jelentéktelen irodalmi munkásságot is fejtett ki s már fiatal korában megbirkózott a tollal. A Mátyás Gábor „Regelő“-jének rendes munkatársa volt; irt Brassai Sámuel kolozsvári „Vasárnapi Ujság“-ába, Méhes „Erdélyi Társalkodó“-jába, a „Család könyvé“-be, a „Protestáns egyházi és iskolai lapok“-ba, a „Koszorú“-ba, s az erdélyi politikai lapokat is felkereste sokszor ismeretterjesztő cikkeivel. A szépirodalom terén is szép sikerrel működött s több eredeti elbeszélése is jelent meg különböző

népes gyarmatokat képezve, a nap körül szabályszerűen mozognak.

Egy ilyen gyarmatot ismerünk is Jupiter és Mars planeták között, a hol százakra menő bolygók (asteroidok) tekintélyes csoportja tányáz. Ezek között vannak, mint Hoitsy Pál mondja, olyanok, melyeknek felülete csak egy-két négyzet mf., sokszor annál is kisebb, szóval amolyan lég-gömb nagyságú égi testek. És ha vannak itt a földön nagy vasuti szerencsétlenségek, miért ne lehetnének ott is, a nagy sürgés-forgás mellett, gyakori összeütközések, miknek gyásos következményeit a szétrombolt hajók lehulló és az erős légszűrődés által izzóvá váló töredékeiben mi is sokszor szemlélhetjük, és pedig nem minden aggodalom nélkül; hisz az így lehulló kö képzelhetőleg eddigéig is szép quantumot szolgáltatott földünk anyagához, s ha folyton így megy, annak súlyát annyira megnöveli, hogy elvégre mozgási viszonyaira is befolyással lehet, miután elméleti szabály szerint a föld nagybodása, a tengely körüli forgás idő-periodusát hosszabbítja meg. Valóban érdekes volna tudni: vajon tapasztaltak-e eddigéig ilyenét meghosszabbodást? Foglalkoztak már a csillagászok ezen kérdéssel s úgy találták, hogy habár csupán egy mázsa évenkénti szaporu-

lapokban. Sokat fordított is; így lefordította Dickenstől a „Karácsony-éj“-t, Jerold Douglassnak egy humorisztikus művét átdolgozta. Dolgozatai legnagyobb részét azonban álnév alatt vagy névtelenül tette közzé. Saját neve alatt a következő munkák jelentek meg tőle: „Szent történetek“ (1885.), „Ujszövetségi történetek“, „Mythologia növények ifjak számára“ Lame Fleury után, „Állattan“ Milne Edwards után, „Confirmatioi kis és nagy káté“, koszoruzott pályamű, „Isten igéje a szöszékről hirdető“ czimmel. Herepey Gergely és Vadas J. kolozsvári paptársával 1856-ban egyházi beszéd-tárt indított meg, melyben több beszéde jelent meg. De ezenkívül is számos egyházi beszéde látott nyomtatásban napvilágot. 1866-ban „Agenda“ czimmel szertartási beszédgyűjteményt adott ki. Az utóbbi években irodalmi munkáit leginkább a „Budapesti Szemle“ közölte, hova „Belényessy Gábor“ álnév alatt irt eredeti elbeszéléseket s egyéb dolgozatokat és több angol novellát lefordított. Benne a református egyház egyik legkiválóbb támaszt s az irodalom egyik képzett, európai műveltségű művelőjét veszítette el.

Temetése óriási nagyszámú résztvevők jelenlétében pénteken történt. Képviselve voltak itt az erdélyi ref. egyházkerület összes egyházmegyéi.

A cs. kir. hadtengerészeti hajós subanczok iskolája.

(Folytatás.)

Ifjak, kik az írás- és olvasásban nem jártasok, megelőzőleg egy előkészítő tanfolyamba jutnak, melyben rendszeren egy évig maradnak, hogy ezután az első évfolyamba felmeheszenek. Ily ifjak kiképzése tehát három évet vesz igénybe.

A második évfolyambeli ifjak ápril, május hónapokban és június első felében valamely iskola-hajóra szállanak, melylyel a tengeren hetenként czirkulázások vétetnek elő. E hónapokban az első évfolyambeli ifjak naponként a központi kikötőben a rendelkezésre álló második iskola-hajón előveendő gyakorlatok által iskoláztatnak.

Ifjak, kik rossz magaviseletük által az írántok támasztott követelményeknek meg nem felelnek, egy megelőzőleg történt figyelemztetés és a javulásukra kitűzött határidő eredménytelen lefolyása után, ha 17-ik élet-évüket elérték és testileg alkalmasak, az iskola-év alatt is, tekintet nélkül a kiképzetésre való előmenetelökre, IV. osztályu matrózokká besoroztatnak; vagy az önkéntes belépésükre megszabott feltételeknek meg nem felelnek, az iskolában való tovább maradásuk pedig a többi ifjak erkölcsösségére káros befolyással lenne; elbocsáttatnak és hozzátartozóiknak visszaküldetnek.

Június második felében tartatnak a

lat azon megmérhetlen idő alatt, mióta a föld áll, bizonyára szép summát tesz ki, mind a mellett a föld mozgási viszonyaiban legkisebb változást sem észlelték, mert nem milliókra, hanem billiókra rugó évszám kívántatik hozzá, hogy a föld felületéről ez uton csak egy lábbal is megnagyobbodjék.

Schiaparelli elmélete még sok módosításon megy keresztül, míg hozzáférhetlen tekintélyre emelkedik. Megtámadtatt különösen a hullócsillagok és üstökösök azonosságára vonatkozó tétele. Első sorban Coulvier-Granier lépett fel azoknak egymás mellé állítása ellen nyomtatékok ellenvetéssel. E tudós azon körülményre utal, hogy az üstökösök, mikor a naphoz közelednek, gyakran rendkívül erős fényben mutatkoznak, míg a hullócsillagok csak akkor lesznek fénylőkké, midőn sebes röptükben légkörünköt átszelik s az erős súrlódás folytán meggyízsednek. Ilyen súrlódás azonban ott, hol légkör nincs, nem lehetséges, és ilyet föltételezni azon messze távolban, hol a kométák fénylenek, az eddigi tapasztalatok ellen volna, miután a nap, vagy föld-atmosphaera odáig ki nem terjeszkedhet. Meibauer ezen ellenvetés ellen-súlyozása végett azt a hypothesiszt állította fel s némely tényekkel indokolta is, hogy

végvizsgák, melyek a második évfolyamban a kilépésre, az első évfolyamban és az előkészítő tanfolyamban lévő ifjakra nézve a magasabb évfolyamba való átlépésre mérvadóak.

Az iskola-tanfolyam június hó utolsó napjával végződik.

Juliushó elsejével kezdődnek a gyakorlati hajózáások az iskola-hajókkal, melyeken az első- és másodévfolyambeli suhanczok részre ezen utazás végét képezi suhanczokká való kiképzetésüknek.

A gyakorlati utazás bevégeztével (jul. 25.) azon suhanczoknak, kik az előkészítő és az első évfolyamot jó eredménnyel bevégezték és jó magaviseletet tanúsítottak, hozzátartozók kívánságára szabadság engedélyezhető négy heti tartamra, mely esetben a hozzátartozók ez esetben a suhancz-iskola hajóparancsnoksághoz beterjesztendő bélyegtelen szabadságérti kérvényben magukat kötelezni kell, hogy a suhanczokat szabadságuk idejében kellőképp felügyelik, és őket a kellő időben elszállíttatni fogják.

A második évfolyamot kielégítő eredménnyel végzett suhanczok mint II. osztályu matrózok, ellenben, kik a végvizsgák eredményeihez képest a kiképezésük iránt támasztott követelményeknek, valamint minősítésük tekintetében meg nem felelnek, mint IV. osztályu matrózok lépnek ki. A második évfolyam oly suhanczai, kik testi fejlődésükben hátra maradtak: 17-ik életévük eléréséig az iskola-hajón maradnak vissza, a mire besoroztatnak.

A II. osztályu matrózokká besoroztatnak egy évi tengeri hadgyakorlatra a hajóraj hajóira rendeltetnek, és a legjobban művelített II. osztályu matrózok, a személyzet névlajstroma alapján, az ezen zsoldosztályra megállapított számban azon hajóra szállnak, a mely a hadtengerészeti akadémia tanfolyamának befejezte után a tengeren a hadfiakkal a gyakorlati utazást foganatosítja, a többiek pedig a hajóraj kötelékéhez lévő hajókra szállíttatnak.

E hajóraszállítás előtt igényük van illetőségi helyükön töltendő négy heti szabadságra, ha az igényt mult évi szabadságuk meghosszabbítása által netalán el nem vették volna, és megengedtetik mindazoknak, kik ezt óhajtják, hogy ugy szabadságolási helyükre, mint visszautazásukon katonai szállítmányokkal a kincstár költségén szállíttassanak.

Azon II. osztályu matrózok, kik a fentebb említett okokból később kerülnek besorozás alá, szabadságuk bevégeztével, adandó alkalommal, a hajóraj valamely hajóján egy évi időtartamra hajóra szállanak.

A II. osztályu matrózoknak a megszbott élelmezés és az összes legénységi fo-

kokra meghatározott egyenlő havi 2 frt 70 krnyi egyenruha-átalányon kívül havi 8 frt 40 kr illeték. Ezen egy évi tengeri hadgyakorlat alatt bekövetkezhet az előléptetés I. osztályu matrózzá havi 10 frt 50 kr zsoldal; különös kiképzettséget tanúsítók még hajóról kiszállásuk előtt árbóczosokká is ki nevezhetők és pedig 12 frt 60 kr zsoldal.

A körhajózáás befejezése után az előadott kérelmek lehető tekintetbevételével történik a különféle különleges alkalmazásokra való beosztás, nevezetesen a fedezet-, kormányos, tűzér- vagyis torpedó- és tűzakna-szolgálatra.

Utóbbi három különleges szolgálatra rendeltettek az illető iskola-hajókon a tűzéri-, illetőleg torpedó- vagy tűzakna-irányzó tanfolyamba hajóra szállíttatnak.

A tanfolyamnak jó eredménnyel hallgatása után következik a kinevezés tűzéri-, illetőleg torpedó- vagy tűzakna-irányzóvá.

Ezen szolgálattal a hajóraj hajóin egy havi 3 forintnyi szolgálati pótdíj van összekötvé, valamely ismételt hajóraszállítás után pedig szabadságában áll az irányzóknak, illetve torpedó- vagy akna-vezetőknek az esetben, ha legalább I. osztályu matrózokká lettek, a tanító-tanfolyamba való felvételre jelentkezni. Ezen tanfolyamnak jó eredménnyel való hallgatása után az illető az esetben, ha legalább az árbóczos rendfokozattal bír, tanítóvá nevezetik ki. Az I. osztályu matrózok a tanítói képesítést elnyerik és ha egy év lefolyása alatt az árbóczos rendfokozatba előléptetettnek, ilyenekké ki neveztetettnek.

(Vége következik.)

Színészet.

Kedden, f. hó 16-án előadatott: „Jó barátok, vagy sok a pajtás, kevés a jó barát” című sikamlós vigjátéka Sardou-nak, meglehetősen sikerrel és szereposztással.

Szerdán színre került: „Petőfi élete és halála” című eléggé ismert látványos színmű, mely az aratott sikert, főleg a rendező buzgalmának köszöni, ki egyszerűspind, mint Bem apó, egy — szokott modorosságától elütő — sikerült alakítását mutatta be a közönségnek.

Csütörtökön „Az ördög része”, spanyol vigjáték Scribe-től, szerzett a közönségnek egy élvezetes estét. Az élvezetért a köszönet első sorban Szilágyi Etelkát, a társulat a fiatal, vonzó és tehetséges tagját (Carló), továbbá Györfynét (Izabella), Gerőt (Raphael) és Pászortyt (Gil Vargas) illeti meg. Völgyiné (Cassilda) és Völgyi (VI. Ferdinánd) is igyekeztek feladatuknak megfelelni. Egyszersmind megjegyzésre méltónak tartjuk azt a ritka tüneményt is, hogy a sugó — eltérve rendes szokásától ez alkalommal — nem botrányosan végezte kötelességét.

—y.

leszáll a zérusra és akkor lezuhan a napba. Azonban Bessel az említett ellenhatásnak nemcsak lehetőségét, de mibenlétét is kimutatta s egyszersmind bebizonyította, miszerint a szó alatti időrvívidülés az aether ellenállásának nem feltétlen következménye, hanem másnemű befolyásoktól is eredhet. A Faye által 1843-ban fölfedezett üstökösről Möller Axel számításai alapján egy ideig szintén azt hitték, hogy az is, mint az Encke üstökös, hamarabb végzi körfutását az aether ellenállása miatt; de a nevezett csillagász 1871-ben beismerte, miszerint erre vonatkozó számításaiban hibát követett el.

A nyelvészekről azt szokták mondani: Grammatici certant. Ez a fennebb ismertetett vitára is ráillik, ilykép: Astronomi certant. Az utóbbiak vitakozása azonban teljesen indokolt s nem csupán szórszálhasogatás. Hiszen látjuk, miként fűződnek uj meg uj kérdések a Schiaparelli elméletéhez, s miként kerülnek általa uj discussio alá némely régi tételek. Az eszmék surlódásából szökel villamos szikra gyanánt az igazság, s így a ma még elágazó vélemények előbb-utóbb bizonynyal a tudomány egy uj vívmányában fognak egyesülni.

Radányi József.

A Rikán belöli honvéd-egylet tagjaihoz.*)

Bajtársak!

Megtisztelő kötelességet vélek honvéd-egyletünk irányában teljesíteni, midőn 48—49-ki fővezéreink egyikére visszavonatkozó ügyben e hó 23-án d. u. 2 óraker Kézdi-Vásárhelytől a János Dénes vendéglőjében tartandó tanácskozásra meghívlak.

Honvéd-egyletünk, mely 1868-ban még 362 törzs- és főtisztet, összesen pedig 4835 igazolt honvédet tudott kimutatni, illetékes, hogy Görgey Ártúr tábornoknak ügye felett, több más honvéd-egylet példájára, szintén véleményét függetlenül nyilvánítsa.

K.-Martonfalván, 1884. szept. 18.

Kovachich Horváth Ignác

48—49. h. h. alezredes,

a Rikán bel. honv.-egyl. elnöke.

Apróságok.

— Lapunk csiki szerkesztője az erdélyi róm. katolikus statusgyűlésre utazván, távolléte alatt a helyettesítést Székely József ur volt szíves elvállalni.

— Nagy Péter erdélyi ev. ref. püspök temetésére a kerdívásárhelyi egyházmegye részéről Szöcs József polgármester, Székely János és Kovács István lelkészek vezetése alatt egy bizottság lett kiküldve.

— A kerdívásárhelyi Kossuth-utca bekövezése teljesen be van már fejezve s ezzel Kézdi-Vásárhely város egy csinos, szép utcát nyert. A hol azelőtt egy örökös sártengeter velt, ott most csinos járdákkal szegélyezett út vezet. Még csak a járdák befektatása s egy pár szép épület az üres telkekre s a város rendezését illető első lépés meg van téve.

— Koldusügy Kézdi-Vásárhelytől. Mint már említettük volt, rendőrségünk rendezés alá vette a koldusügyet. A városi koldusok hatósági engedéllyel láttattak el, s megrendeltetett, hogy csakis kerdívásárhelyi illetőségű engedéllyel bíró szegények és csupán csak szombaton kéregethessenek. Idegen községbeli koldusoknak, kik eddig egész rajként lepték el a várost, a koldulás betiltatott. Ezen fűdös intézkedést ezennel tudomására hozzuk a közönségnek.

— Tánctánítás. Molnár Mihály táncztanító Kézdi-Vásárhelytől a tanásház nagy termében folyó évi október 2-án táncztanfolyamot nyit. Molnár urat, mint előnyösen ismert táncztanítót, ajánljuk a tánczkedvelők figyelmébe.

— A székely művelődési és közgazdasági egylet közgyűlése alkalmából Ráth Károly ur, mint a „Székely Pavillon” kezdeményezője, több központi választmányi tag társaságában Maros-Vásárhelyre rándulván, ez alkalmat felhasználandja, hivatalos kiküldetésben, mint az országos kiállítás bizottság háziipari csoportbiztos, a székely házi ipar érdekében a megbízottakkal érintkezésbe lépni és a szervezés sikerét személyes közreműködésével is lehetőleg előmozdítani. Mint értesülünk, Ráth Károly iparos-congressusi elnöknek jelen tartózkodása Maros-Vásárhelytől egyszersmind a négy székely megyei ipartársulatok kiküldöttjeinek értekezletére is fog alkalmul szolgálni, mely összejövetelnek célja: az új ipartörvény életbeléptetése folytán általában, de különösen az ipartestületek alakítása céljából szükséges teendőkre nézve tüzetes utmutatás nyérése és a szervezkedési teendőkre nézve egyöntetű eljárás megállapítása. Az iparos-értekezlet folyó hó 28-ára van ezéba véve. Bővebb értesítésre az érdekeltek közvetlenül nyerendnek Budapestről, egyetértőleg a marosvásárhelyi iparos-bizottsággal.

— Rudolf trónörökös erdélyi vadászterületéről írják Görgey-Szt-Imréről: Községünk mely egész éven át csendes, falusi jellegű csak néha vetkezi le, most élénkület kezd ismét. Az utak jó karba hozatalán szorgalmasan dolgoznak és a kastélyban hangyaszorgalommal folyó takarítások, rendezések, továbbá a hajtások gyakori megvizsgálása,

a medvék kinyomozásáról beadott naponkint jelentések, mind arról tanuskodnak, hogy Görgey-Szt-Imréről nemsokára magas vendége lesz. A trónörökös ő fensége romániai látogatásából visszatérve, e hó 29-én érkezik községünkbe itt október 12-ig marad. Az ideai vadászaton az eddigieknél több idegen vendég fog résztvenni, mert a községünkben levő alkalmas lakóhelyiségeket mind lefoglalták már a vadászatokra meghívott előkelő vendégek. A szolgaszemélyzet már e hó 20-án jön ide. A Rákóczi-hegyen még a mult évben épült kioszkokat csinos butorizzattal látták el, a hegyre fölvezető uton pedig kényelmes feljártot csináltak. A vadászat a trónörökös megérkezése után való nap, azaz e hó 30-án kezdődik. A vadállomány után itélve, a vadászat gazdag eredményű lesz. Pausinger József, központi erdőrendező, a hajtásokat igazi szakértelemmel rendezte be, s így nem történhetik meg az az eset, mint a megelőző vadászaton, hogy a sűrű bozót miatt a felhajtott medvét nem lehet majd elejteni. A vadőrök jelentése szerint a Fancsol nevű havas-részben két darab szarvas mutatkozik. Marosvásárhelyre 29-én érkezik Rudolf trónörökös nejével és meglehet, hogy ő felsége a király is meglátogatja a székely fővárost. A trónörökös az idén nagy ünnepeességgel fogadják; valószínűleg nagyobb kísérettel érkezik, mint eddig, ezt az is bizonyítja, hogy Mestitz Mihály vásárhelyi butor-gyáros, kit ezelőtt is megbíztak a görgeyi kastély berendezésével, újabban azt a rendeletet kapta, hogy e hó 29-ikéig további tíz személy számára szaporítsa a hálósobák berendezését.

— Házias jellegű táncszélt rendez M.-Vásárhelytől egy a városi és megyei fiatalaságból felkért 20 tagu rendező bizottság a székely-egyletnek szept. hó 25-én a székely fővárosban tartandó közgyűlése alkalmából a „Transsylvania” disztermében, felerészben a székely-egylet, felerészben a marosmegyei gazdasági egylet javára. E házias jellegű táncszélt egy helyi és vidéki közönséget lapunk utján is ezennel tisztelettel meghívja a rendezőség, és miután mint jótékonycélu estélyre meghívók nem küldetnek szét, senkinek nem lehet az a kifogása, hogy azért nem jelent meg, mert nem kapott meghívót. A meghívók különben a napokban hordtanak szét címzés nélkül minden érdeklődőnek; mert e jótékonycélu estélyre az egész helyi és vidéki értelmiséget szívesen látják. Mint értesülünk, a 20 tagu rendező bizottság már megkezdte üléseit és egy helyből, mint a vidékről már is számos ígéretet kapott a megjelenésre nézve, ugy, hogy biztos a reményünk, hogy a székely estély egyike lesz a legsikerültebb estélyeknek. Előre is felhívjuk e székely estélyre a helyi és vidéki közönség jóakaró figyelmét.

— Kapcsolatosan e hírrel felemlítjük, hogy a szept. 25-ki székelyegyleti közgyűlésre Maros-Vásárhelyre való utazásra szóló vasuti kedvezményjegyek M.-Vásárhelytől Sándor Kálmán urnál, a marosvidéki egylet titkáranál kaphatók.

— Erdélyi anyagipara. Vidék János, a fővárosi iparrájsziskolák igazgatója visszatért a fővárosba, hogy a miniszternek tanulmányutja közben szerzett tapasztalatait és ezzel kapcsolatban javaslatait memorandum alakjában benyújtja. A szerzett tapasztalatok alapján Vidék azt a javaslatot teszi a miniszternek, hogy Kolozsvárrt és a Székelyföld fontosabb vidékein agyagipari iskolák állíttassanak föl, melyeknek felszerelési költségeit az illető városok viselnék, a tanerőket és az ösztöndíjakat pedig az állam adná. Gróf Lázár Jenő maga ajánlkozott, hogy Medgyesfalván saját költségén fog egy ily iskolát állítani és felszerelni. Az iskolák kancsai kerületekként lennének felállítandók, Nagybanát és vidékét kivéve, mert ez jelenleg is oly izmos agyagiparral bír, hogy ott egy külön iskola felállítása szükséges. A javaslat szerint az agyagiparnak kinűvelése körül nemcsak az ifjuságra, tehát a jövő nemzedékre kell súlyt fektetni, hanem a mostani mesterekre is, a kik már idősebbek és ennek következtében az agyagipariskolákat látogatni nem fogják. Ajánlatos tehát, hogy külön díjazott tanerők küldessenek az egyes vidékek műhelyeit, ott a mestereknek utbaigazitásokat adjanak, hogy ezáltal az agyagipart kezdetlegességéből kiemeljék és kijelöljék az utat, mely ezen iparág ujjafermentéséhez vezet.

— Jókai ujjabb regényeinek fűzetes kiadásából ismét két fűzetet kaptunk (13—14).

naprendszerünk minden hözaga atmosphaerikus levegővel (légyen és éleny) van telítve, a miben az üstökösök anyaga surlódásközben izzóvá lehet. Igen, de ezen föltevés megint az aethernek nevezett, rendkívül finom és rugékony fluidumról szóló tant döntően halomra, mit dr. Pfa ff, ki nem hiszi, hogy az aether barátai annak eltörlésébe oly könnyen belenyugodnának, meg nem enged, azt hozván fel ellenérvül, hogy ha már az anynyira subtilis aether képesnek bizonyult az Encke-féle üstökös nap körüli utjában késleltetni, akkor a Meibauer által föltételezett sűrű levegő ellenállási erejét a bolygókka is éreztetné, továbbá erős optikai tünemények által, milyen például a nagyobb bolygók közelséiben erős sugártörés, szintén észrevehetővé tenné magát, holott mindezeknek semmi nyoma.

Helyén lesz ez alkalommal arra emlékeztetni, hogy az aether ellenállása sem olyan kétségtelen tény, minőnek azt közönségesen tartják. Eddigél ugyanis egyedül az Encke-féle üstökösről lett biztosan kiszámítva, hogy pályája folytonos keskenyülést szenvedvén, ennek következtében körfutását 3 órával mindig hamarabb végezi; minőlfogva, ha idő folytán ellenhatás nem áll be, 32,000 év mulva körfutási időtartama

Ezekben »A löcsei fehér asszony« második kötete is betejezést nyert, sőt jókora darab van már a harmadik kötetből. Szerzőjének ragyogó tolla nem fárad. A népregék, melyekkel olvasóit bámulatra ragadja, melyekkel valóságos bűbajt áraszt, nem fogynak; minden sor, minden szó egy lángelkű író remekműve és az egész regény oly mesteri alkotás, milyent egyedül csak Jókai képes nyújtani. A füzetes kiadást nem tudjuk eléggé melegen ajánlani. Legnagyobb irónk legszébb művéhez így nemcsak olcsón jutunk, de oly kiállításban is kapjuk a regényeket, melyek díszére válnak minden könyvpoleznak és asztalnak. — Az egyes füzetek ára csak 25 kr, és legezészerűbben a kiadónál, Révai testvérekénél szerezhetők meg.

— **Somoskeőy Géza** Budapesten. Ez a híres férfi, a kivel egykor olyan sokat foglalkozott a közvélemény, a törvényszék, meg a rendőrség, hétfőn Budapestre érkezett. A jövő évi országos kiállítás édesgette haza Angliából; a kiállítás alkalmából valami vállalatot tervez. Mint ő mondja, »nyárpolgári életre adta magát«. London mellett Chislehursti saját »házaeskájában« lakik nejével lady Aliec Yrok-kal, ki már évekkal ezelőtt Budapesten is megosztotta társaságát Somoskeőy-vel, de akkor még csak önfeláldozó barátnője volt, ma pedig már törvényes neje. A házasságkötésnek némi regényes előzményei voltak, amennyiben Somoskeőy azt mondja: »Lelöttem férjét a lordot«. — Sokat emlegetett hazánkfia igen kedvező anyagi

viszonyok közt él Angliában. Chislehurstben gyára, Londonban pedig irodája van. Ezen kívül több társaság igazgatóságának a tagja s igen járatos a londoni borszere. Külső eleganciája ma is kifogástalan, s csak úgy ragyog a sokkarátu gyémántkövektől. Igen rossz néven veszi, hogy a budapesti sajtó összekötésbe hozta nevét a negyedmiliós postalopással. Sok magyar intézményre harragszik, de egyre sem úgy, mint a fővárosi rendőrségre, a melyről határozott lenézéssel beszél. Az utóbbi időben huzamosabb ideig volt Bécsben, mert az ottani motorkiállításán ő is kiállította a saját gyárában készült »önműködő motor«-t, mely állítólag egy igen nagy horderejű találmány s csukor- és sör-gyártásra szolgál. Ezt a csodálatos motort

szándékozik Somoskeőy kiállítani a budapesti országos kiállításán. E végből jött most Budapestre, értekezett a belügyminiszterrel, valamint Matlekovics államtitkárral is.

Szerkesztői izenet.

R. I. urnak Léván. Bizonyítványainak másolatát és feltételeit küldje be kiadóhivatalunkba Kézdi-Vásárhelyre.

Felelős szerkesztők:

Ilf. Dobay János.

Móricz Gyula.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

SÉTA-, MENYASSZONYI- és HÁZI-RUHÁK
(TOILETTEK)

a legújabb divat szerint,

gyorsan és mérsékelt áron készülnek 25—50

Kovácsnai és Keresztesy

NŐI DIVAT-TERMÜKBEN. — BRASSÓ (főter).

Ugyanott nagy készletben lévő kész esőköpenyek, kabátok és télfelsők, részint megrendelhetők, mivel köpeny- és kabát-posztók (sima és ottomán), Peluchók, Chenillia, Toll- és Skongs-diszek nagy készletben vannak; ugy-szintén Selyem, Satin-merveilleusok és faillek, Selyem és Pamut, Bársony sima és brocat ruhakelmék, Beige (Changeant) francia Chachemirok, női posztók és flanellek fekete és minden színben, továbbá karmantyuk (muff), posztó-kalapok és minden díszítő és pipere-czikk

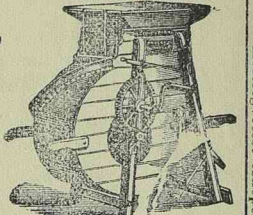
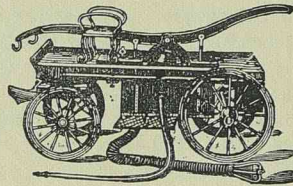
kivételes olcsó áron kaphatók.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek.

WASS és RIEMER

22—52

vaskereskedése,
gazdasági gépek,
FECSKENDŐK,
tüztöltő szerelvények és
harangok
állandó gyári raktára
és kiállítása
Sz.-Udvarhelyt.

Mint hazánk leghírnevesebb és megbízhatóbb gyárosainak képviselői, ajánljuk a következő, nagy választékban készletben levő gazdasági gépeket, eszközöket és szerelvényeket:

Soproni Seltenhofer Frigyes és fiától: tüzi fecskendők, tüztöltő-szerelvények és harangokat.

Budapesti Grossmann és Rauschenbachtól: kitűnő, legjobb szerkezetű kézi, löcrejű járgányos cséplőgépek és rostákat.

Budapesti Brogle Józseftől: konkolyválasztó trieurók, szórórosták és kukuricizamorsolókat.

Mosonyi Kálmán Edétől: Hungaria Drill sorbavető gépek, lökapák, ekék és boronák, szeeska- és répavágó gépeket.

Budapesti Tarnóczy Gusztávtól: különféle szerkezetű, legezészerűbbnek bizonyult szénagyűjtők, rétgyaluk, boronák, vetőgépek, rosták, váltó és kerülő ekék.

Budapesti Kötő Páltól: szeeska-, répavágók, rostáló-, daráló-, vető-, boronáló- és összes ekéit.

Továbbá: Angolhon legelső gyárosa Lincoln Clayton és Shuttleworthtól: gözcséplők- és mozonyokat. — Bécsi Tanczos Bezsőtől: tűz és betörés ellen biztos pénzszekrényeket.

Mindezen elősorolt gazdasági gépek, tüzi fecskendők, tüztöltő szerelvények és harangokból nagy választékú raktárt tartván, felhívjuk a nagyérdemű gazdaközön-séget annak megtekintésére. Gépeink könnyű járása, szolid szerkezete és ezelszerű használhatóságáról mindenki személyesen meggyőződhetik, mire nézve készek vagyunk a felelősséget elvállalni. — Magunkat a n. é. közönség szíves jóindulatába ajánlván, kérjük minél gyakoribb megbízásait.

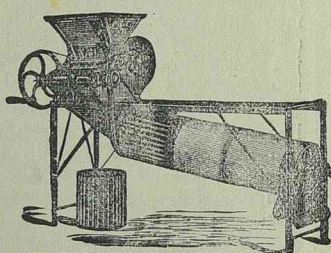
Kiváló tisztelettel

WASS és RIEMER.

BROGLE JÓZSEF

gép- és rostalemez-gyára.

BUDAPEST. Gyár: külső váci-ut.
Raktár: váci-körut 68.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitüntetett

TRIEUR-JEIT

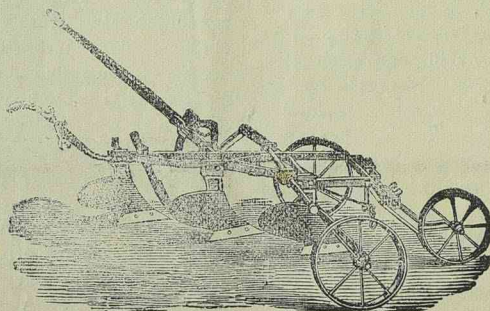
váltható szitákkal.

Gabona tisztító-rostákat.

Tengeri (törökbuza) morsolókat.

Lyukasztott és hasított lemezeket, mal-mok, méhészeti és technikai czélokra

17—20

JÁRGÁNY-CSEPLŐGÉPEKET

Továbbá e téren a legújabbat:

Schmid H. szabadalmazott nemzeti rostáját,

1882. augusztus 3-án 17,567. sz. alatt szabadalmazva, mint egyedüli jogosított gyártója. Nagysága: 4 láb, 4 hüvelyk magas, 2 láb, 4 hüvelyk széles, súlya 50 kiló, ára 48 ft.

Szekely-Udvarhelyt: főraktáros és képviselő Wass és Riemer cég. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Nyom. Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt